Nieuwsbrief nr. 48 (augustus 2011)

In deze nieuwsbrief van Historische Vereniging die Goude vindt u onder andere informatie over de lezing van 5 september. In de rubriek 'Wie is…' stelt Cees Zwueste zichzelf voor.
U kunt de nieuwsbrief ook als PDF-bestand downloaden.

5 september: lezing over herbestemming
Elk tweede weekend van september is het Open Monumentendag in Gouda. Bekende en minder bekende monumenten openen gratis hun deuren voor het publiek. Herbestemming is in dit zilveren jubileumjaar het thema van Open Monumentendag met de slogan: Nieuw gebruik – Oud gebouw. Centraal staan de monumenten die een nieuwe functie, een nieuw gebruik, een nieuw leven hebben gekregen. Vaak een heel andere dan waarvoor ze ooit gebouwd werden. Veel van deze gebouwen zullen op zaterdag 10 september hun deuren openen voor het publiek.
Op maandag 5 september geven Harrie van Os, Gerrit Bikker en Esther Agricola een lezing over herbestemming. De lezing begint om 20.00 uur; locatie is de Hoge Gouwe 141.

Harrie van Os was onder andere betrokken bij de transformatie van de Sacramentskerk naar een gezondheidscentrum. De voormalige katholieke H. Sacramentskerk aan de Jacob van Lennepkade in Korte Akkeren heeft een nieuwe bestemming gekregen: gezondheidscentrum. Doordat het kerkbezoek afnam en het onderhoud van de kerk hoge kosten met zich meebracht, zag het kerkbestuur zich genoodzaakt, om in overleg met het Bisdom, de erediensten te stoppen en de kerk te sluiten. De mensen uit de wijk wilden echter de kerk graag behouden. Het is een mooi herkenningspunt in de wijk en tevens een mooi monumentaal pand.

Gerrit Bikker is de architect van de verbouwing tot gezondheidscentrum. Hij was verbonden aan het architectenbureau Abken b.v. Bij het ontwerpen van de Sacramentskerk tot gezondheidscentrum is geprobeerd de oude elementen deels te behouden. De identiteit van het nieuwe wordt daardoor met het oude verbonden en krijgt zo karakter.

Esther Agricola is verbonden aan Bureau Monumenten en Archeologie in Amsterdam. Eerder werkte zij bij diverse organisaties op het gebied van ruimtelijke ordening en stedenbouw. Zij studeerde kunstgeschiedenis maar na een aantal jaren stapte ze over op architectuurgeschiedenis. Zij rondde haar studie af met een onderzoek naar de wederopbouw in Nederland.

> Sinds 29 juli kunt u Erfgoud kopen. In het full-colour magazine staan onder andere artikelen over de Sacramentskerk, 25 jaar Open Monumentendag Gouda en over het wonen in een gymzaal. Erfgoud is voor 8 euro te koop, onder andere bij de Goudse boekhandels en museumgoudA.

Nieuwe penningmeester
Die Goude heeft een nieuwe penningmeester gevonden in de persoon van Frans Vis, als opvolger van Frits Lont. Frans is geboren op 26 augustus 1948 te Amsterdam. In verband met gezinsuitbreiding zocht het gezin Vis in 1976 een ruimere woning, op reisafstand van Den Haag, waar Frans werkzaam was. Zoetermeer was dichterbij, maar Gouda had tenminste iets ouds en was beslist geen slaapstad, dus het werd Gouda. Frans en zijn vrouw wonen in Bloemendaal, vlakbij de Bloemendaalseweg, naar eigen zeggen "een schitterend stukje Gouda". Eén van zijn hobby's is geschiedenis. Daarnaast wandelt Frans graag met de hond over de geluidswal, speelt hij bridge en hij houdt veel van muziek. Frans werkte jarenlang bij de Algemene Rekenkamer en gezien die achtergrond en zijn hobby geschiedenis, is het niet vreemd dat hij de rol van penningmeester op zich neemt. Sinds 1 december jl. is Frans met de VUT, maar in de rol van penningmeester bij die Goude kan hij de kennis die hij in de jaren bij de Algemene Rekenkamer heeft opgebouwd, blijven gebruiken! In verband met overdracht van het penningmeesterschap is een versnelde procedure nodig voor de benoeming van Frans tot lid van het bestuur. Indien u bezwaar heeft tegen zijn benoeming verzoeken wij u dat binnen 14 dagen na het verschijnen van deze nieuwsbrief schriftelijk bij onze secretaris kenbaar te maken.

Nieuw bestuurslid gezocht voor communicatie en website
Een goede communicatie is voor onze vereniging van groot belang. Berichten over onze activiteiten worden verspreid via de nieuwsbrief die een aantal keren per jaar verschijnt. Ook verschijnen er

berichten in de Goudse kranten en houden we via onze website een breed publiek op de hoogte. We zijn op zoek naar een nieuw bestuurslid die dit binnen het secretariaat op zich wil nemen. Iemand met hart voor communicatie, die schrijven leuk vindt en enige ervaring heeft met digitale media. Heeft u belangstelling of wilt u graag meer informatie? Neemt u dan contact op met onze secretaris Bart Pors, 0182-534884 of b.pors@inter.nl.netb.pors@inter.nl.net.

Stadswandeling ziekte en gezondheid
Ieder jaar organiseert die Goude een stadswandeling. Op 11 juni bezochten zestig mensen locaties die te maken hadden met ziekte en gezondheid in het verleden van Gouda. De wandeling begon aan de Spieringstraat 113, waar tot 1990 een medisch centrum gevestigd was met onder andere een consultatiebureau. De heer Vaandrager, voormalig kinderarts bij het centrum, vertelde over zijn herinneringen. Zo zat de wachtruimte 's morgens vroeg al vol met vrouwen die bakerpraatjes uitwisselden. Ook kan hij zich herinneren dat verbaasd werd gereageerd toen er voor het eerst een man in de wachtkamer zat!

Andere locaties die bezocht werden tijdens de stadswandeling, waren het Nationaal Farmaceutisch Museum, museumgoudA en het voormalig Metaheerhuis. Dit huisje is nu een gedenkplaats voor alle Joodse inwoners van Gouda die tussen 1940 en 1945 om het leven zijn gebracht. Voorheen was het een huis der reiniging, bedoeld voor het ritueel reinigen en in de kist leggen van de doden. Meer informatie staat op www.goudsmetaheerhuis.nl. Op deze site staat ook informatie over de Stolpersteine, oftewel struikelstenen. De Duitse kunstenaar Gunther Demnig wil op allerlei plekken in Europa stenen plaatsen, om de herinnering aan de slachtoffers van het nazi-bewind levend te houden. Giften voor de realisatie van Stolpersteine in Gouda zijn zeer welkom op bankrekeningnummer 5898378 t.n.v. Stichting Gouds Metaheerhuis-Stolpersteine.

De stadswandeling is te downloaden van www.diegoude.nl of op te vragen bij Miranda van Elswijk, (0182) 58 14 76.
Ook volgend jaar wordt een stadswandeling georganiseerd. Dan zal worden ingegaan op de verschillende ambachten in de geschiedenis van Gouda.

Waterconferentie
Op 23 juni organiseerde het Goudse Watergilde voor de zevende keer de Waterconferentie. Dat gebeurde in samenwerking met het Platform Binnenstad, de Stichting Gouda Waterstad en de gemeente Gouda. Dit jaar was het thema "Laat burgerinitiatieven niet `verwateren´. In naam van Oranje doe open die sluis!"
Het openingswoord werd verzorgd door wethouder Daphne Bergman. Zij heeft onder andere stedelijke vernieuwing & wijkontwikkeling en cultuur & cultuurhistorie in haar portefeuille. Mevrouw Bergman: "Titel van deze Waterconferentie is 'Laat burgerinitiatieven niet verwateren'. Ik zou daarvan willen maken: 'Laat burgerinitiatieven bruisen! De overheid kan dat niet alleen, bedrijven en burgers ook niet. Daarom moeten we samenwerken." Tijdens de conferentie kreeg de wethouder het 'Stappenplan financiering Gouda sterk aan de IJssel' overhandigd. Dit plan is geschreven door het Platform Binnenstad en het Watergilde. Deze zien het terugbrengen van de zuidelijke toegang tot de historische stadshaven van Gouda als de afronding van een 25-jarig burgerinitiatief en 20 jaar gemeentelijk beleid om de haven in de binnenstad weer in verbinding te brengen met de Hollandse IJssel.

Drs Martine van Lier (zelfstandig adviseur De Erfgoedwerf) gaf aan: "Als je het imago van Gouda als waterstad wilt waarmaken, moet je ambitie, urgentie en verbeelding hebben." Ook noemde ze vijf condities voor een goede waterinfrastructuur: karakter (water als identiteit), diversiteit, flexibiliteit, eigenaarschap en bereikbaarheid/toegankelijkheid. Martine van Lier: "Gouda is nu bekend door zijn a's: kaarsen, kaas, glazen en wafels. Daar moet de a van water aan toegevoegd worden. Of eigenlijk van havenstad, want je wordt geen waterstad als er alleen maar stilstaand water is waar niemand iets mee kan!"

Dr Ronald Waterman is deskundige op chemisch, milieu- en civieltechnisch gebied en werkzaam in circa 40 landen om regeringen en internationale instellingen te adviseren bij landaanwinningprojecten, waarbij land in water en water in land worden geïntegreerd. Waterman introduceerde een nieuwe term, aquapunctuur: er moet aandacht zijn voor water in gebiedsontwikkeling. Daarbij zijn er vijf gebruikersgroepen: beroepsvaart, toeristische recreatie,

watersporters (kanoën, roeien, raften, hengelen), evenementen en flora en fauna. Met die vijf groepen moet rekening gehouden worden.

Prof. dr. Arnold Heertje benadrukte het maatschappelijk rendement van investeringen in cultuurhistorisch water. Hij gaf aan: "Bij economie gaat het niet om geld, het gaat om het voorzien in behoeften van mensen nu en mensen van straks. Koester de waarde van de Havensluis! Een beslissing is geen uitkomst van de som die accountants berekend hebben. Het is een politieke afweging, waarin geld een rol speelt. De gemeenteraad staat in dienst van de mensen, van de burgers als consumenten. Als er geen geld is voor een project als de restauratie van de Havensluis, maar er is wel maatschappelijke steun voor, stel jezelf dan de vraag hoe je zo'n project op een verstandige manier aan kunt pakken. Voer daar de discussie over. Denk na over de vraag of besparingen op de goede plek terechtkomen. Zorg voor een publiek-private constructie. Wanneer de Havensluis wordt geopend, is dat goed voor de waarde van de stad, die daarmee mooier en dus aantrekkelijker wordt. Voor mensen van nu en mensen van straks. Gouda, ga aan de slag!" Een paneldiscussie onder leiding van dagvoorzitter Adri van den Brink sloot het deel in de Sint Janskerk af. Daarna was het tijd voor de feestelijke opening van de Donkere Sluis. Deze sluis is de enige in Nederland met zogenaamde kruisende deuren.

Op http://www.diegoude.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=299&Itemid=60 vindt u een uitgebreid verslag van de bijeenkomst, de presentaties en de foto's.

Wie is... Cees Zwueste
In deze rubriek stellen (bestuurs)leden van die Goude zichzelf voor. Deze keer: Cees Zwueste.

"Laat ik mij eerst even aan u voorstellen.
Mijn naam is Cees Zwueste, geboren in 1940 te Rotterdam.
Ik heb een aantal jaren als waterklerk bij een Zwitserse scheepvaartmaatschappij gewerkt en meer dan dertig jaar als technicus bij een van de vestigingen van Philips.
Voor geschiedenis heb ik van jongs af aan veel belangstelling gehad. En nog! Alleen al door de herkomst van mijn achternaam. Mijn voorouders kwamen uit Heeze, Noord Brabant.
De "oudst" bekende voorouder was geboren in 1380 en luisterde naar de naam: "Die Woest". Zijn voornaam was Peter. Hoogst waarschijnlijk betekende die naam van "de woeste velden", welke gelegen waren achter de Eijmerickse dijk te Heeze. In de familie kwam ook voor ene Nicasius van Heeze. Hij ontleende zijn bekendheid aan het feit een der 19 martelaren van Gorinchem te zijn.
Mijn vader vertelde veel over het Rotterdam van voor de oorlog. Toen was de sfeer in de stad zo anders. Daar is slechts Delfshaven nu nog mee te vergelijken.(In een klein gedeelte van Dordrecht tref je dat ook nog aan).
Als geboren en getogen Rotterdammer heeft Gouda mij altijd weten te boeien. Gelukkig is daar nog veel ouds te zien met veel geschiedenis. Dankzij die Goude heb ik veel kunnen leren over de stad.
De vereniging staat pal voor het behoud en restauratie van haar vele historische gebouwen en is ook terecht kritisch over het beleid van B en W van Gouda.
Evenals in Rotterdam zijn er ook in Gouda helaas veel monumenten gesloopt.
Wat mij als oud-technicus het meest boeit, is hoe mensen vroeger met weinig gereedschappen zoveel moois hebben kunnen maken.
Voor die Goude draai ik regelmatig stadhuisdienst op zaterdag. Het is heel leuk om toeristen te ontvangen en het een en ander te vertellen over Gouda en het stadhuis.
Ik hoop dit nog lang te mogen doen.
Graag geef ik (in de volgende nieuwsbrief) het woord aan Corry de Jong.